

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Sosiaalinen hyväksyttävyys: Esimerkkinä turvetuotantoalueiden jatkokäytön ohjaus

Johanna Leino

SystemiHili-webinaari

6.10.2023

MAANKÄYTTÖSEKTORIN
ILMASTORATKAISUT

Sosiaalinen hyväksyttävyys

Hyväksyttävyys
(*acceptability*):
Ominaisuus, synty
suhteessa
hyväksyjään ja
olosuhteisiin

Hyväksyntä (*acceptance*):
Hyväksyjän passiivinen
reaktio ulkopuolelta
tulevaan asiaan/ilmiöön

Tuki (*support*):
Hyväksyjän aktiivinen
toiminta hyväksynnän
osoittamiseksi

Toimeenpano

Järvelä ym. 2020

Mikä vaikuttaa hyväksyttävyyteen?

Ohjauskeinoon liittyvät tekijät (hyväksynnän objekti)	Yksilöön liittyvät tekijät (hyväksynnän subjekti)	Yhteiskunnalliset tekijät (hyväksynnän konteksti)
Ohjauskeinoon koettu oikeudenmukaisuus	Sosiodemografiset tekijät (esim. ikä, sukupuoli, koulutus)	Institutionaalinen luottamus (esim. EU, tiede)
Ohjauskeinoon koettu tehokkuus	Arvot, normit, tietämys ympäristöasioista, näkemykset (esim. Ilmastonmuutoksesta)	Instituutioiden legitimitetti (esim. CAP, MMM, YM)
Ohjauskeinosta seuraava koettu vapauden rajoittaminen	Poliittiset kannat	Poliittinen konteksti (esim. turvemaiden käyttöä koskeva julkinen keskustelu)
Ohjauskeinoon oletettu lopputulema ja/tai vaikutukset	Maankäyttömuodot, elinkeinot	
Ohjauskeinoon taustalla olevan ongelman tiedostaminen	Aiemmat kokemukset (esim. Ilmastotoimenpiteistä)	

Ejelöv & Nilsson 2020; Järvelä ym. 2020; Tanguay ym. 2021.

Miksi hyväksyttävyyttä halutaan edistää?

- Mitä hyväksyttävämpi ohjauskeino tai toimenpide, sitä todennäköisemmin päästään (tehokkaasti) toivottuun lopputulokseen
- Entä jos hyväksyttävyyttä ei ole?
  - Ohjauskeino on tehoton, toimeen ei tartuta
  - Passiivinen/aktiivinen vastustus

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Taulukko 8. Ilmastotoimenpiteiden hyväksyttävyyden mittaristo.

Hyväksyttävyys	Tulkinta
Erittäin hyvä	Ei merkittäviä epävarmuustekijöitä tai toteutettavuutta heikentäviä tekijöitä nykyisessä toimintaympäristössä
Hyvä	Pieniä epävarmuustekijöitä tai toteutettavuutta heikentäviä tekijöitä nykyisessä toimintaympäristössä
Keskiverto	Joitakin epävarmuustekijöitä tai toteutettavuutta heikentäviä tekijöitä nykyisessä toimintaympäristössä
Huono	Merkittäviä epävarmuustekijöitä tai toteutettavuutta heikentäviä tekijöitä toimintaympäristössä
Erittäin huono	Erittäin merkittäviä epävarmuustekijöitä tai toteutettavuutta heikentäviä tekijöitä nykyisessä toimintaympäristössä
Avoin, ei voida arvioida	-

Esimerkkinä turvetuotantoalueiden jatkokäytön ohjaus

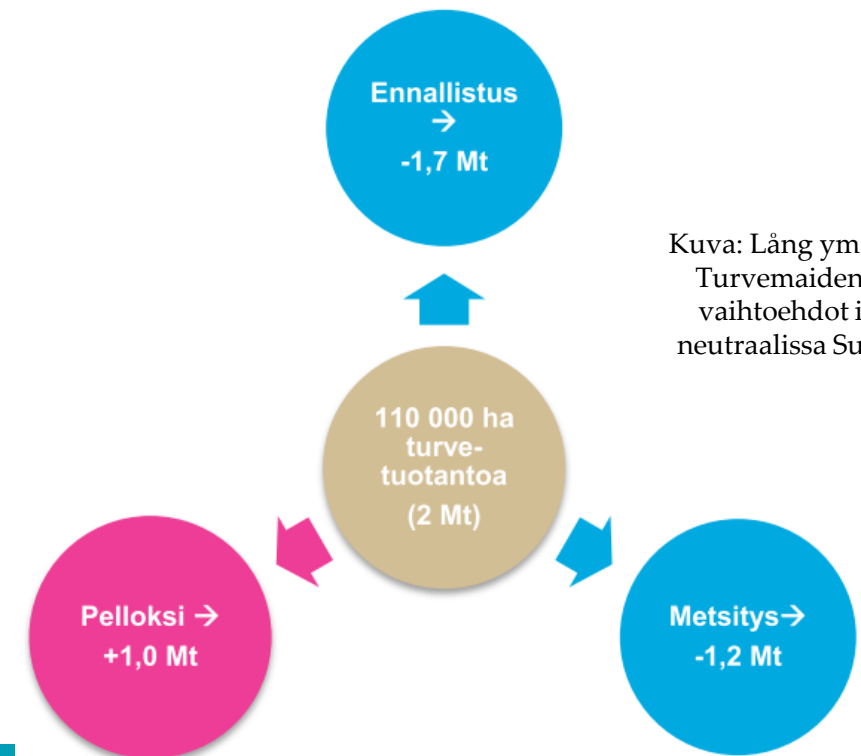
Jatkokäytön merkitys ilmastotoimenpiteenä

- Turvealan siirtymä → vapautuvien suopohjien määrä kasvussa
  - Seuraavan maankäyttömuodon valinta ja toteutus maanomistajan vastuulla
  - Suosituimpia muotoja: metsitys, maatalouskäyttö, tuuli- tai aurinkovoima, kosteikko
- Erilaiset ilmastovaikutukset

After-use of cutover peatland from the perspective of landowners: Future effects on the national greenhouse gas budget in Finland

K. Laasasenaho^a, R. Lauhanen^a, A. Räsänen^b, A. Palomäki^a, I. Viholainen^a

Kuva: Lång ym. (2022).
Turvemaiden käytön vaihtoehdot ilmastoneutraalissa Suomessa

Turvetuotantoalueet uuteen käyttöön -kysely

- Yhteistyönä Hiilestä Kiinni –hankkeiden kesken (SysteemiHiili, Tuija, TURNEE & Uusisuo)
- Toteutus Webropol-alustalla keväällä 2022
- Otanta 1745 maanomistajaa ympäri Suomea
- Vastausprosentti 24 % (n=413)
- Vastaajista 88 % miehiä, keski-ikä 57 vuotta
- Eniten vastaajia Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalta
- Yli 40 %:lle vastaajista jälkikäyttö ajankohtaista vuoden 2022 jälkeen

Mikä vaikuttaa ohjauskeinojen hyväksyttävyyteen?

Jatkokäyttömuotojen valinnassa:

Maanomistajalla tulee olla omaisuudensuojan turvaama vapaus valita haluamansa jatkokäyttömuoto

Haluan tehdä päätökset riippumatta kansallisista ilmasto- ja ympäristötavoitteista

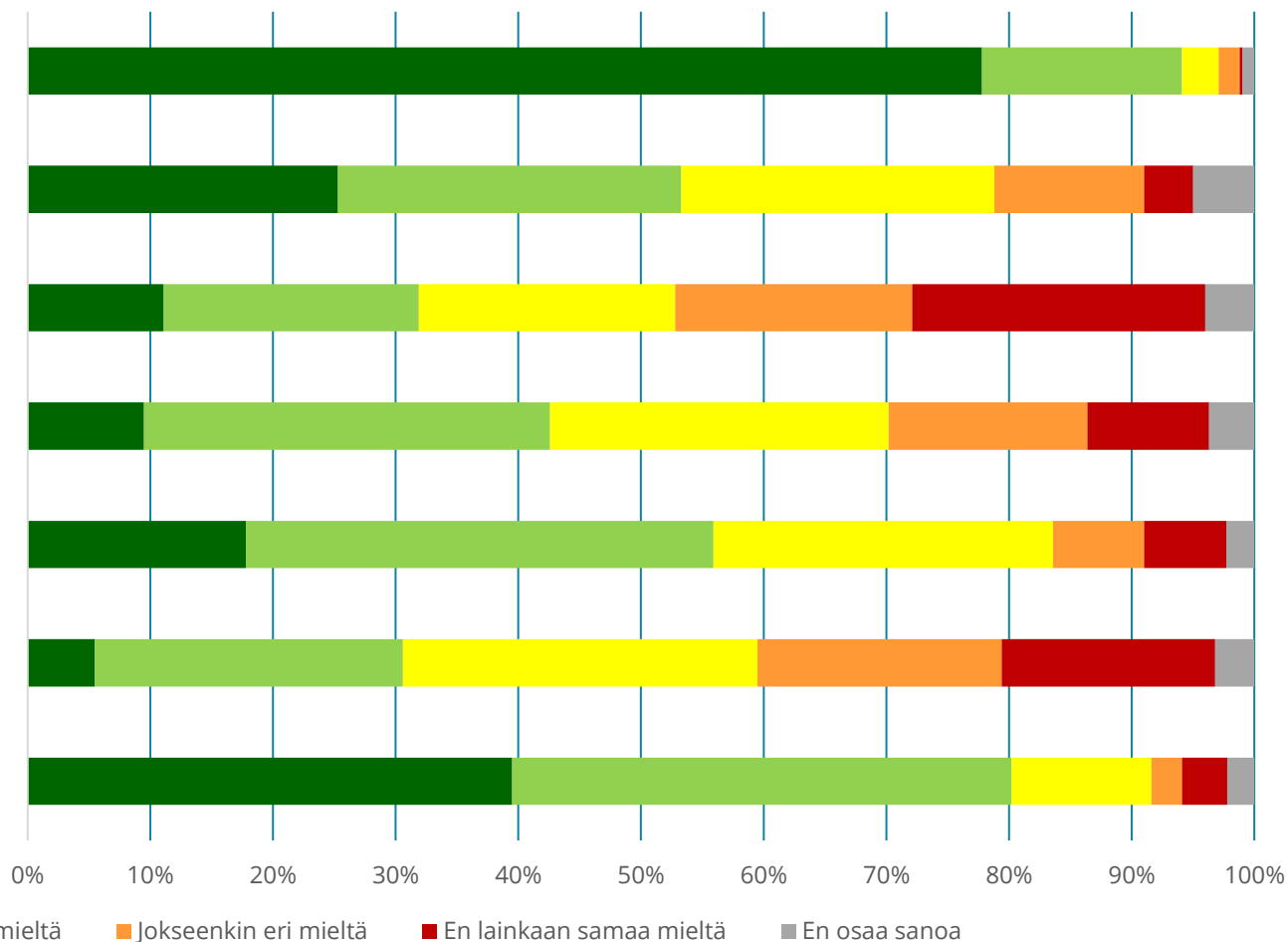
Luotan, että päätöksentekijät huomioivat maanomistajia riittävästi

Haluan laatia suunnitelman yhdessä muiden maanomistajien kanssa

Haluan, että alueen jatkokäytöstä on hyötyä myös paikallisille

Haluan edistää hiilensidontaa suonpohjallani, vaikka siitä ei olisi minulle tai edustamalleni taholle suoraa taloudellista hyötyä

Haluan edistää hiilensidontaa suonpohjallani, jos se tuo minulle tai edustamalleni taholle taloudellista hyötyä

Kohti hyväksyttävää jatkokäytön ohjausta

- Maanomistajan vapaus → rajoitusten heikko hyväksyttävyys
- Jatkokäytöstä saatava taloudellinen hyöty korostuu → taloudelliset kannustimet ym.
- Luottamus päätöksentekijöihin heikkoa – kokemus kuulluksi tulemisesta siirtymän aikana?
- Turvealan siirtymä vaikuttaa merkittävästi ohjauksen toimintaympäristöön → Missä määrin ohjauksella voidaan hyvittää siirtymästä aiheutuneita (taloudellisia) haittoja?

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

uef.fi

